

ИНФЛАЦИЯ И ИНДЕКСИ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ ЗА НОЕМВРИ 2023 ГОДИНА

Месечната инфлация е 0.3%, а годишната инфлация е 5.4%. Инфлацията е измерена чрез ИПЦ, като месечната инфлация се отнася за ноември 2023 г. спрямо предходния месец, а годишната инфлация е за ноември 2023 г. спрямо същия месец на предходната година.

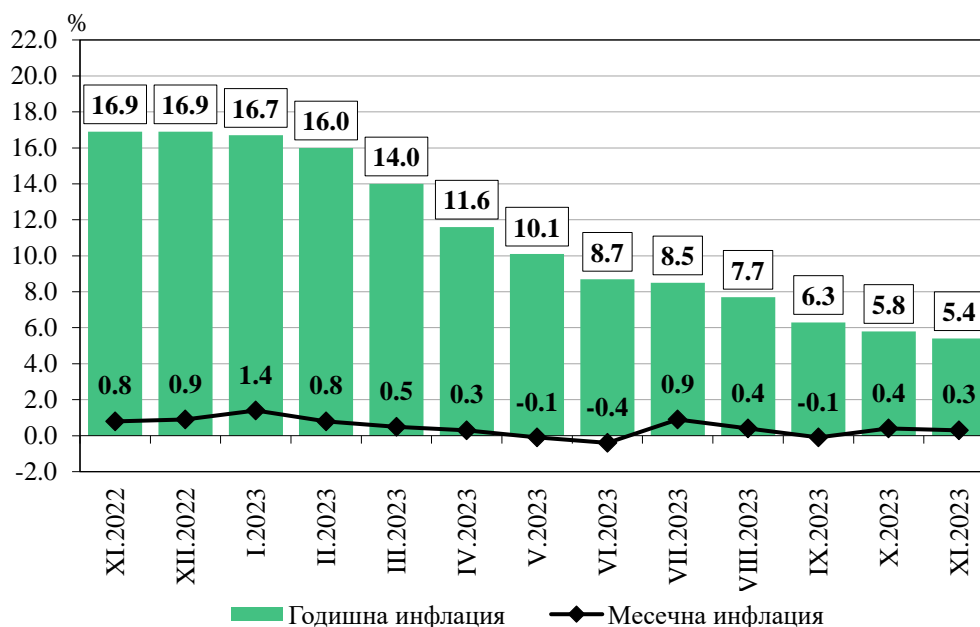
През ноември 2023 г. спрямо предходния месец е регистрирано увеличение на цените в групите: жилища, вода, електроенергия, газ и други горива (+1.4%), развлечения и култура (+1.4%), ресторанти и хотели (+0.7%) и здравеопазване (+0.4%). Най-голямо е намалението в групите: облекло и обувки (-0.9%), транспорт (-0.6%) и жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома (-0.2%).

Индекс на потребителските цени (ИПЦ)

През ноември 2023 г. **месечната инфлация** е 0.3%, а **годишната инфлация** за ноември 2023 г. спрямо ноември 2022 г. е 5.4%¹.

Инфлацията от началото на годината (ноември 2023 г. спрямо декември 2022 г.) е 4.4%, а средногодишната инфлация за периода декември 2022 - ноември 2023 г. спрямо периода декември 2021 - ноември 2022 г. е 10.5%.

Фиг. 1. Инфлация, измерена чрез ИПЦ, по месеци

¹ Според методологията за индекса на потребителските цени (ИПЦ). За повече информация виж „Методологични бележки“ на стр. 5 и 6 и табл. 1 от Приложението.

През ноември 2023 г. цените на стоките и услугите са се увеличили в следните потребителски групи:

- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - увеличение с 1.4%;
- развлечения и култура - увеличение с 1.4%;
- ресторанти и хотели - увеличение с 0.7%;
- здравеопазване - увеличение с 0.4%;
- съобщения - увеличение с 0.1%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - увеличение с 0.1%;
- хранителни продукти и безалкохолни напитки - увеличение с 0.1%;
- разнообразни стоки и услуги - увеличение с 0.1%.

По-ниски са цените на стоките и услугите в следните потребителски групи:

- облекло и обувки - намаление с 0.9%;
- транспорт - намаление с 0.6%;
- жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома - намаление с 0.2%.

Без промяна остават цените на услугите в група „Образование“.

През месеца са се увеличили цените на следните хранителни продукти: краставици - с 27.7%, зрял чесън - с 5.5%, домати - с 3.7%, маслини - с 3.5%, чай - с 2.8%, яйца - с 2.4%, хляб „Добруджа“ - с 1.6%, прясна и охладена риба - с 1.3%, зрял боб - с 1.2%, вина - с 1.2%, мляно месо (кайма) - с 1.0%, трайни колбаси - с 0.9%, плодови сокове - с 0.8%, ябълки - с 0.5%, малотрайни колбаси - с 0.4%, кашкавал - с 0.4%, газирани напитки - с 0.4%, месо от едър рогат добитък - с 0.3%, пълномаслено прясно мляко - с 0.3%, кисели млека - с 0.3%, оцет - с 0.3%, кафе - с 0.3%, типов и ръжен хляб - с 0.2%, гъби - с 0.2%, и други.

Намалели са цените на следните хранителни продукти: зеле - с 20.9%, кореноплодни зеленчуци (моркови и червено цвекло) - с 6.5%, листни зеленчуци - с 3.5%, картофи - с 3.0%, зелен лук, чесън и праз - с 2.5%, сирене - с 1.9%, маргарин - с 1.9%, олио - с 1.5%, леща - с 1.2%, месо от домашни птици - с 1.1%, захар - с 1.1%, бира - с 1.1%, извара - с 0.9%, бял хляб - с 0.7%, шоколад - с 0.6%, ориз - с 0.4%, свинско месо - с 0.3%, млечни масла - с 0.3%, ракии - с 0.3%, и други.

В групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано увеличение на цените при: централно газоснабдяване - с 22.1%, международни полети - с 18.6%, метан за ЛТС - с 11.9%, топлинна енергия за отопление - с 10.1%, пелети - с 4.4%, пакетни услуги за почивка и туристически пътувания в страната - с 2.8%, пощенски услуги (куриерски услуги) - с 2.0%, дърва за отопление - с 1.8%, курсове за водачи на ЛТС - с 1.7%, газ пропан-бутан за ЛТС - с 1.5%, цветарство - с 1.5%, почистващи и дезинфекционни средства (течни препарати за почистване на дома) - с 1.3%, пътнически таксите - с 1.3%, кина и театри - с 1.3%, хладилници - с 1.2%, услуги и материали за текущ ремонт и поддържане на жилище - с 1.2%, моторни и смазочни масла - с 1.1%, принадлежности за ЛТС - с 1.0%, услуги по обществено хранене - с 0.8%, гуми за автомобили и велосипеди - с 0.6%, продукти за лична хигиена - с 0.6%, хотели във ваканционни центрове и курорти - с 0.4%, цигари - с 0.3%, газообразни горива за битови нужди - с 0.2%, и други.

При нехранителните стоки и услугите е регистрирано намаление на цените при: бензин А95Н - с 2.5%, прахосмукачки - с 2.3%, дизелово гориво - с 2.1%, автомобилен бензин А100Н - с 1.7%,

телевизори - с 1.6%, отоплителни уреди - с 1.2%, климатични инсталации - с 1.2%, облекло - с 1.0%, прахове за пране - с 0.9%, обувки - с 0.7%, въглища - с 0.2%, и други.

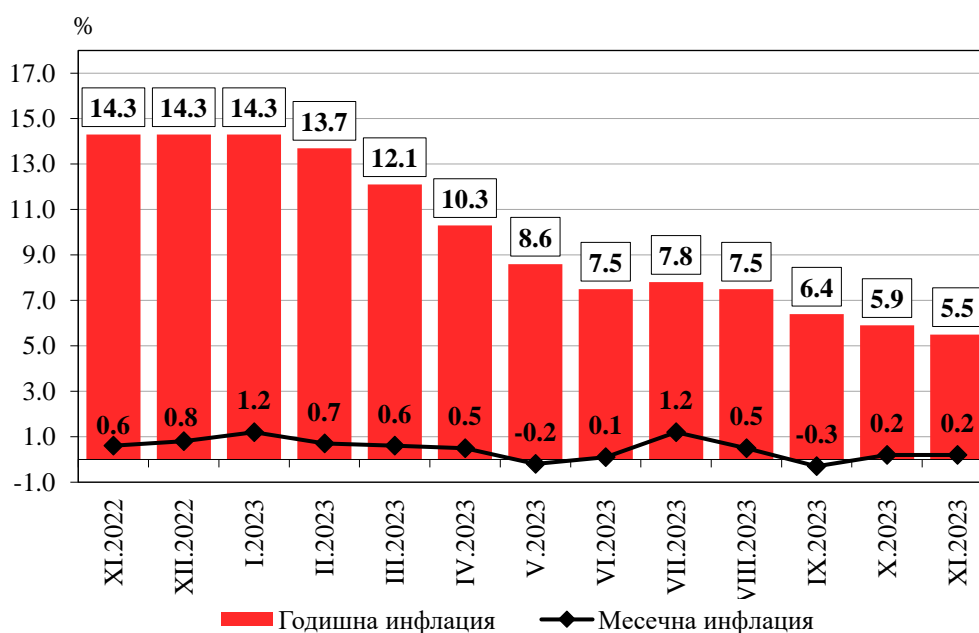
Регистрирано е увеличение на цените на лекарствените продукти с 0.5%. Цените на лекарските услуги остават на равнището си от предходния месец, а цените на стоматологичните услуги са се увеличили с 0.3%.

Хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ)

Според ХИПЦ през ноември 2023 г. **месечната инфлация** е 0.2%, а **годишната инфлация** за ноември 2023 г. спрямо ноември 2022 г. е 5.5%¹.

Инфлацията от началото на годината (ноември 2023 г. спрямо декември 2022 г.) е 4.7%, а средногодишната инфлация за периода декември 2022 - ноември 2023 г. спрямо периода декември 2021 - ноември 2022 г. е 9.4%.

Фиг. 2. Инфлация, измерена чрез ХИПЦ, по месеци

Според ХИПЦ през ноември 2023 г. цените на стоките и услугите са се увеличили в следните потребителски групи:

- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - увеличение с 1.2%;
- развлечения и култура - увеличение с 0.8%;
- ресторанти и хотели - увеличение с 0.7%;

¹ Според методологията за хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ). За повече информация виж „Методологични бележки“ на стр. 5 и 6 и табл. 2 от Приложението.

- здравеопазване - увеличение с 0.4%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - увеличение с 0.1%;
- съобщения - увеличение с 0.1%;
- разнообразни стоки и услуги - увеличение с 0.1%.

Понижили са се цените на стоките и услугите в следните потребителски групи:

- облекло и обувки - намаление с 0.9%;
- хранителни продукти и безалкохолни напитки - намаление с 0.1%;
- жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома - намаление с 0.1%.

Без промяна остават цените в група „Транспорт“ и „Образование“.

Индекс на цените за малката кошница (ИЦМК)

Според **индекса на цените за малката кошница** през ноември 2023 г. е регистрирано увеличение с 0.5% на месечна база и увеличение с 4.4% от началото на годината¹.

Цените на стоките и услугите от малката кошница за най-нискодоходните 20% от домакинствата са се променили спрямо предходния месец, както следва:

- нехранителни стоки - увеличение с 0.8%;
- хранителни продукти - увеличение с 0.4%;
- услуги - увеличение с 0.2%.

¹ За повече информация виж „Методологични бележки“ на стр. 5 и 6 и табл. 3 от Приложението.

Методологични бележки

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година t се изчислява при структура на разходите от година $t - 1$.

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на държавите от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. При изчисляването му за 2023 г. за тегла се използват данни за крайните парични потребителски разходи на домакинствата (КППРД) - вътрешна концепция за 2021 г., които са преразгледани и актуализирани, за да бъдат представителни за 2022 г., следвайки методологичните препоръки на Евростат относно конструирането на теглата на ХИПЦ в случай на големи промени на разходите на потребителите¹.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 от началото на 2016 г. беше сменена базисната година за ХИПЦ и всички индекси се изчисляват и публикуват при база 2015 година. Динамичните редове са преизчислени при новата базисна година и са публикувани на сайта на НСИ (www.nsi.bg).

Индексът на цените за малката кошница е измерител на средното относително изменение на цените на 100 социалнополезни и жизненонеобходими стоки и услуги. Теглата за изчисляване на този индекс представляват относителните дялове на паричните разходи на най-нискодоходните 20% от домакинствата. Източник на информацията за теглата е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. Този индекс в година t се изчислява с тегла от година $t - 1$.

Верижните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо предходния месец. Верижните индекси на потребителските цени са измерители на **месечната инфлация**.

12-месечните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо същия месец на предходната година. 12-месечните индекси на потребителските цени са измерители на **годишната инфлация**.

¹ Guidance on the compilation of HICP weights in case of large changes in consumer expenditures, Eurostat, Directorate C, Macro-economic statistics, 3.02.2020:

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/10693286/Guidance-on-the-Compilation-of-HICP-weights-in-case-of-large-changes-in-consumer-expenditures.pdf>.

Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината измерват изменението на цените през текущия месец спрямо декември на предходната година. Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината са измерители на **натрупаната инфлация от началото на годината**. През декември всяка година 12-месечният индекс и индексът с натрупване от началото на годината са равни.

Средногодишните индекси на потребителските цени измерват средното изменение на цените за дванадесетте месеца на текущата година спрямо средното изменение на цените за дванадесетте месеца на предходната година. Средногодишните индекси на потребителските цени са измерители на **средногодишната инфлация**.

Статистическа област: Инфлация и индекси на потребителските цени:

[Инфлация и индекси на потребителските цени | Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#)

ИС ИНФОСТАТ: Потребителски цени:

https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=68

Метаданни и методология:

[Индекси на потребителските цени \(ИПЦ\) | Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#)

Калкулатори на инфлацията:

[Калкулатори на инфлацията | Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#)

Приложение

Таблица 1

Индекси на потребителските цени за ноември 2023 година

(Проценти)

Потребителски групи	Тегла	XI.2023		
		октомври 2023 = 100	декември 2022 = 100	ноември 2022 = 100
00 Общ ИПЦ	100.000	100.3	104.4	105.4
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	31.198	100.1	104.9	105.9
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	4.615	100.1	105.9	106.2
03 Облекло и обувки	3.996	99.1	103.6	102.3
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	17.219	101.4	100.4	101.2
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома	5.381	99.8	105.1	105.6
06 Здравеопазване	8.120	100.4	108.0	110.3
07 Транспорт	9.544	99.4	104.9	102.5
08 Съобщения	5.107	100.1	103.0	103.2
09 Развлечения и култура	5.069	101.4	101.0	109.6
10 Образование	0.330	100.0	108.2	108.4
11 Ресторанти и хотели	4.764	100.7	108.7	110.2
12 Разнообразни стоки и услуги	4.656	100.1	108.1	109.8
Хранителни стоки	32.435	100.1	105.0	106.0
Нехранителни стоки	36.889	100.0	103.6	103.3
Обществено хранене	4.284	100.8	109.1	110.2
Услуги	26.393	101.0	104.1	106.6

Таблица 2

Хармонизирани индекси на потребителските цени за ноември 2023 година

Потребителски групи	Тегла	XI.2023			
		2015 = 100	октомври 2023 = 100	декември 2022 = 100	ноември 2022 = 100
	%	%			
00 Общ ХИПЦ	1000.000	135.77	100.2	104.7	105.5
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	238.994	166.10	99.9	105.1	106.0
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	51.169	124.56	100.1	106.0	106.2
03 Облекло и обувки	35.637	110.90	99.1	103.6	102.5
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	115.668	147.87	101.2	101.5	102.5
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома	61.905	125.91	99.9	104.5	104.8
06 Здравеопазване	83.555	123.91	100.4	107.9	110.2
07 Транспорт	134.623	121.64	100.0	103.9	102.9
08 Съобщения	50.200	94.30	100.1	103.0	103.2
09 Развлечения и култура	79.503	121.61	100.8	102.0	105.1
10 Образование	17.724	149.94	100.0	107.6	107.8
11 Ресторанти и хотели	71.010	157.32	100.7	107.8	110.0
12 Разнообразни стоки и услуги	60.012	138.29	100.1	106.5	107.6

Таблица 3

Верижни индекси на цените за малката кошница от 100 социалнополезни и жизненонеобходими стоки и услуги на най-нискодоходните 20% от домакинствата за ноември 2023 година

Потребителски групи	Тегла	(Проценти)
		XI.2023 октомври 2023 = 100
Общ ИЦМК	100.000	100.5
Хранителни продукти и безалкохолни напитки	49.304	100.4
Облекло и обувки	4.182	99.4
Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	26.367	100.8
Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома	2.488	97.6
Здравеопазване	11.196	101.1
Транспорт	1.158	100.2
Съобщения	0.089	100.0
Развлечения и култура	0.551	100.2
Разнообразни стоки и услуги	4.665	100.6
Хранителни стоки	49.304	100.4
Нехранителни стоки	30.412	100.8
Услуги	20.284	100.2